

YTTRANDE ANGÅENDE FÖRSLAG TILL SKYDDSFÖRESKRIFTER FÖR MATTILA YTVATTENTÄKT

Haparanda kommun har begärt yttrande av Finsk-svenska gränsälvscommissionen angående skyddsföreskrifter för jord- och vattendistriktet för att skydda ytvattentäkt i Mattila. Ytvattentäkten ligger i Sverige i Torneälven. Syftet med skyddet är att motverka risken för förorening av Mattila ytvattentäkt. Haparanda stad tar råvatten via Mattila ytvattentäkt. Det är därför viktigt att skydda vattnet uppströms mot föroreningar och annan negativ påverkan.

Vattenskyddsområdet är indelat i primär och sekundär skyddszon. Skyddszonernas gränser har dragits utifrån de hydrologiska förhållanden som råder inom vattentäktens tillrinningsområde och utifrån genomförd riskanalys.

Vattenskyddsområdet omfattar Torneälven uppströms ytvattenintaget och anslutande strandkanter. Gränsen för både primär och sekundär zon är dragen med ett avstånd av 100 meter från strandkanten. Den primära skyddszonen sträcker sig till Karungi och förbi det område där älven förgrenar sig kring flertalet mindre öar. Den sekundära skyddszonen sträcker sig upp till Hedenäset. Gällande tillrinnande vattendrag omfattas Majavanoja inom primär skyddszon fram till och med att den korsar järnvägen, ca 2 km. I sekundär zon omfattas de bredare delarna av Kaartijoki, ca 1 km, och Luomajoki, ca 5 km.

I förslaget ges order och restriktioner om:

- Petroleumprodukter eller andra hälso- och miljöfarliga produkter
- Kemiska bekämpningsmedel
- Växtnäringsämnen
- avlopp och dagvatten
- väghållning, markarbeten och muddring
- avfall
- transport av farliga ämnen
- båttrafik
- vattenbruk
- miljöfarlig/miljöskadlig verksamhet

I förslaget lyfts förebyggandet av olyckor och vikten av information upp. Områdets människor ska informeras om skyddet och vid skyddsområdena ska fästas skyltar som berättar om skyddsområdet.

Finsk-svenska gränsälvscommissionen tycker att skyddsplanen är bra. Förslag är i linje med både Finlands och Sveriges gemensamma vattenförvaltningsplans syfte (Torneälvens internationella vattendistrikt, Gemensam plan för gränsöverskridande vattenförvaltning 2016-2021) som baserar sig på EUs vattenramsdirektiv och den är även i linje med finsk-svenska gränsälvsöverenskommelsens syfte.

Att ta i bruk skyddsföreskrifter minskar miljörisken för Mattila ytvattentäkt men endast om risken finns på den svenska sidan av älven. I Finland finns inte planer för liknande skyddsföreskrifter som i Sverige. I praktiken är det så att om samhället brukar ytvatten som råvattentäkt är föroreningsrisken verklig. Snabb förorening är störst om råvattnet är rinnande vatten.

Bästa metoden att minska risken är att byta ytvattnet mot grundvatten.

Timo Jokelainen
ordförande

Johan Antti
vice-ordförande

Kari Kinnunen
t.f. sekreterare